

Πρώτη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας (έτος αναφοράς: 2020-2021)

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Καταγράφονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας, που κρίνονται σημαντικά για την αποτύπωση της εικόνας του σχολείου

Το Ειδικό Νηπιαγωγείο Κω ιδρύθηκε στις 13/09/2004 αλλά ξεκίνησε να λειτουργεί στο κτίριο που βρίσκεται τώρα τον Μάρτιο του 2019. Βρίσκεται στην οδό Τριόπων και Φιλίνου στην Κω και τα στοιχεία επικοινωνίας είναι:

Τηλέφωνο:2242030238

e-mail: mail@nip-eid-ko.dod.sch.gr

ιστοσελίδα: <https://blogs.sch.gr/nipeidko/>

Το Νηπιαγωγείο στεγάζεται σε ένα κτίριο προκάτ 50τ.μ. κι ένα κοντέινερ 24 τ.μ.. Σε αυτές τις δύο αίθουσες, οι οποίες δεν επαρκούν, λειτουργούν τα τμήματα των εκπαιδευτικών, γίνονται οι εξατομικευμένες θεραπείες και τα προγράμματα αυτόνομης διαβίωσης. Οι χώροι δεν είναι αρκετοί για τις ανάγκες του σχολείου, και πιο συγκεκριμένα κατά το έτος 2020-2021, όπου λειτουργούσαν 2 τμήματα (ένα σε κάθε αίθουσα), οι εξατομικευμένες θεραπείες λογοθεραπείας και οι συνεδρίες με ψυχολόγο γίνονταν παράλληλα με τα μαθήματα στην τάξη, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η απαραίτητη συγκέντρωση των μαθητών σε καμία δραστηριότητα. Υπάρχει άμεση ανάγκη για δημιουργία τουλάχιστον άλλης μιας αίθουσας που θα λειτουργήσει ως αίθουσα αισθητηριακής ολοκλήρωσης και χώρος που θα μπορούν να πραγματοποιηθούν συνεδρίες εργοθεραπείας και φυσιοθεραπείας. Σε περίπτωση που λειτουργούν 2 τμήματα, χρειάζεται και μια αίθουσα ακόμη για τις εξατομικευμένες συνεδρίες λογοθεραπείας και ψυχολόγου.

Τα υλικά του σχολείου έχουν συγκεντρωθεί κυρίως μέσα από δωρεές και από την προσπάθεια του προσωπικού τα τελευταία χρόνια να κατασκευάσει υλικό. Υπάρχουν αρκετές ελλείψεις σε αισθητηριακό υλικό και υλικό ψυχοκινητικής αγωγής. Τα περισσότερα βιβλία της βιβλιοθήκης προέρχονται από δωρεές και είναι ακατάλληλα για τις ανάγκες των παιδιών. Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 έγινε μεγάλη αναδιαμόρφωση του σχολείου, ειδικά στο χώρο της αυλής, με την προσθήκη αρκετών παιχνιδιών. Μέσα από δωρεές αποκτήσαμε τραμπολίνο, σπιτάκι, πατίνια, δύο κούνιες (φωλιά και δίχτυ) που κρεμάστηκαν στον εξωτερικό χώρο του σχολείου καθώς και κάποια παιχνίδια ψυχοκινητικής αγωγής. Η ποικιλομορφία των παιδιών που φοιτούν στο Ειδικό Νηπιαγωγείο Κω είναι μεγάλη και αντίστοιχα ποικίλλουν και οι ανάγκες τους. Για το λόγο αυτό πρέπει να υπάρχει μια ευρεία υλικών που να καλύπτουν όλο το φάσμα των αναγκών που υπάρχουν ή μπορεί να προκύψουν. Όμως, καθώς κάθε χρονιά δεν είναι ίδια με την προηγούμενη, κάποια από τα υλικά μπορεί να μην χρειάζονται προσωρινά. Υπάρχει λοιπόν, άμεση ανάγκη για ύπαρξη αποθηκευτικού χώρου στο σχολείο μας, ώστε να μπορούμε να τοποθετήσουμε το υλικό εκεί και να απελευθερώσουμε χώρο για τα απαραίτητα.

Το προσωπικό του Ειδικού Νηπιαγωγείου δεν είναι σταθερό. Για πρώτη φορά τοποθετήθηκε στο Ειδικό Νηπιαγωγείο μόνιμη νηπιαγωγός τον Φεβρουάριο του 2021 και είναι η μόνη οργανική θέση που διαθέτει το σχολείο. Ένα Ειδικό Νηπιαγωγείο θα έπρεπε πέρα από νηπιαγωγό να έχει οργανικές θέσεις για Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό, Λογοθεραπευτή/τρια, Εργοθεραπευτή/τρια, Σχολικό/ή Νοσηλεύτη/τρια, Ψυχολόγο, Κοινωνικό/ή Λειτουργό και ανάλογα με τις ανάγκες να τοποθετούνται Φυσικοθεραπευτής/τρια και δεύτερη/ος νηπιαγωγός και

ΕΒΠ. Δυστυχώς έως σήμερα τα κενά σε προσωπικό είναι πολλά και οι όποιες θέσεις καλύπτονται, καλύπτονται καθυστερημένα από αναπληρωτές. Τη χρονιά 2020-2021 τοποθετήθηκαν στο σχολείο: 2 νηπιαγωγοί, 1 ΕΒΠ, 1 λογοθεραπεύτρια, 1 ψυχολόγος κι 1 μουσικός (για 2 ημέρες/ εβδομάδα). Λόγω καθυστερημένης πρόσληψης των νηπιαγωγών, τα παιδιά ξεκίνησαν το σχολείο στις 25/9/2020.

Στο Ειδικό Νηπιαγωγείο Κω έρχονται παιδιά από όλο το νησί και μεταφέρονται από και προς το σχολείο με ευθύνη της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Το νηπιαγωγείο είναι σε σημείο απομακρυσμένο από άλλα νηπιαγωγεία και αυτό δεν δίνει τη δυνατότητα για πραγματοποίηση προγραμμάτων συνεκπαίδευσης, μιας και δημιουργούνται πρακτικά προβλήματα μετακίνησης των μαθητών. Επίσης, είναι μακριά από το Ειδικό Δημοτικό και δυσχεραίνει τη συνεργασίας μας, μιας και θα μπορούσαμε να μοιραστούμε ειδικότητες Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού αλλά και να συντονίζουμε ευκολότερα τη μετάβαση των μαθητών από τη μια βαθμίδα στην επόμενη.

B. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

(Αξιολόγηση: 4)

Στο Ειδικό Νηπιαγωγείο πέρα από τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ) και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) για το Νηπιαγωγείο, λαμβάνονται υπόψη τα Αναλυτικά Προγράμματα Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ) καθώς και οι προτάσεις για Εξατομικευμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα (ΕΕΠ) από τα ΚΕΔΑΣΥ (πρώην ΚΕΣΥ). Ως εκ τούτου, ο καθορισμός εξατομικευμένων στόχων και ο σχεδιασμός της διδασκαλίας είναι απαραίτητος λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες όλων των παιδιών μαζί και του καθενός ξεχωριστά.

Ως βασική αρχή του Νηπιαγωγείου είναι η ανάδειξη του παιχνιδιού σε πυρήνα όλου του προγράμματος καθώς και η ενεργητική, βιωματική και συνεργατική μάθηση. Τα παιδιά υποστηρίζονται στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους και γίνεται προσπάθεια ενίσχυσής τους σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης. Η αυτοεξυπηρέτηση και η ενίσχυση της αυτόνομης διαβίωσης, η επικοινωνία και η κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών αλλά και μεταξύ παιδιών και προσωπικού, η ψυχοκινητική ανάπτυξη, η ενίσχυση της λεπτής και της αδρής κινητικότητας καθώς και του οπτικοκινητικού συντονισμού, η ανάπτυξη και η ενίσχυση γνωστικών δεξιοτήτων αλλά και η καλλιέργεια αισθητικής αγωγής είναι τομείς που ενισχύονται στο Ειδικό Νηπιαγωγείο. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία, η ανάγκη για οπτικοποιημένα και εξατομικευμένα προγράμματα και η απάντηση στις ανάγκες του κάθε μαθητή ανά χρονιά οδηγεί σε αυξημένες και διαφορετικές ανάγκες κάθε χρόνο. Το προσωπικό καλείται να τροποποιήσει και να διαμορφώσει το υπάρχον υλικό, αλλά και να δημιουργήσει καινούργιο κάθε έτος.

Η υποστήριξη της διδασκαλίας των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητο να γίνεται από Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό, καθώς και από τη συνεργασία με Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, όπως εργοθεραπευτή/τρια, λογοθεραπευτή/τρια, ψυχολόγο και φυσικοθεραπευτή/τρια.

Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 δημιουργήθηκε πληθώρα υλικού, ιδιαίτερα λόγω της μεγάλης έλλειψης που υπήρχε. Το σχολείο είναι σχετικά καινούργιο και οι ανάγκες του σε υλικό ήταν πάρα πολλές. Δημιουργήθηκαν και καρτών ως εποπτικό υλικό για τη διδασκαλία, φακέλων TEACCH, εικόνων PECS για εναλλακτική επικοινωνία, εικόνων για δομημένα εξατομικευμένα προγράμματα καθώς και υλικό για οπτικοποιημένες οδηγίες αυτόνομης διαβίωσης (τουαλέτα, πλύσιμο χεριών κ.α.)

Δυστυχώς η διδασκαλία δεν είχε μία συνέχεια, μιας και το σχολικό έτος 2020-2021 ήταν μια χρονιά με πολλές αλλαγές και εμπόδια. Και τα δύο τμήματα άλλαξαν αίθουσα στη μέση της χρονιάς και το ένα από αυτά άλλαξε και εκπαιδευτικό (λόγω επιστροφής νηπιαγωγού από άδεια ανατροφής). Τα περισσότερα παιδιά του σχολείου δεν είχαν συνεχή φοίτηση λόγω έλλειψης ΕΒΠ, με αποτέλεσμα την παλινδρόμηση στην εξέλιξή τους, τη δημιουργία μεγάλων κενών αλλά και την ανάγκη για προσαρμογή μετά από κάθε μακροχρόνια απουσία, κάτι που πήγαινε πίσω όλη την εκπαιδευτική διαδικασία.

Υπήρχε, επίσης, έλλειψη σε προσωπικό, με αποτέλεσμα οι μαθητές να μην μπορούν να κάνουν τις απαραίτητες συνεδρίες εργοθεραπείας στο σχολείο.

Τέλος, η απαραίτητη συγκέντρωση των μαθητών δεν ήταν εφικτή μιας και λόγω έλλειψης κατάλληλων χώρων, οι συνεδρίες λογοθεραπείας και με ψυχολόγο γίνονταν στον ίδιο χώρο με τα μαθήματα. Η μία αίθουσα δεν έχει τουαλέτα και τα παιδιά του ενός τμήματος πηγαionoέρχονταν, διαταράσσοντας κάθε φορά το μάθημα του άλλου τμήματος.

Η αξιολόγηση των παιδιών γίνεται με περιγραφική παιδαγωγική έκθεση μέσω παρατήρησης και χορήγησης εργαλείων αξιολόγησης από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό. Χρειάζεται όμως μια συνέχεια στο προσωπικό με διορισμό μόνιμων εκπαιδευτικών για να μην χρειάζεται κάθε φορά η αξιολόγηση αυτή να ξεκινάει από το μηδέν.

Σχολική διαρροή - φοίτηση

(Αξιολόγηση: 4)

Τα προβλήματα στον τομέα αυτό είναι περιορισμένα στο νηπιαγωγείο. Δυστυχώς όμως παρόλο που δεν είναι επιλογή των παιδιών ή των κηδεμόνων τους, η φοίτησή τους κάποιες φορές δεν είναι δυνατή λόγω άλλων παραγόντων. Η έλλειψη μόνιμου προσωπικού στο σχολείο δεν δημιουργεί ασφάλεια στους γονείς και πολλές φορές δεν υπάρχει προσωπικό για να στείλουν τα παιδιά τους. Πιο συγκεκριμένα, τη χρονιά 2020-2021 τα παιδιά καθυστέρησαν τη φοίτησή τους είτε λόγω καθυστερημένης πρόσληψης προσωπικού (οι αναπληρώτριες νηπιαγωγοί τοποθετήθηκαν 24/09/2020) είτε λόγω καθυστερημένης έγκρισης για μεταφορά μαθητών.

Στο σχολείο δεν τοποθετήθηκε καθόλου εργοθεραπευτής/τρια και δεν υπάρχει αίθουσα και υλικό κατάλληλο για εργοθεραπεία. Για το λόγο αυτό, υπήρχαν μαθητές που μετά από αίτημα των γονέων τους, αποχωρούσαν νωρίτερα για να παρακολουθήσουν το "Πρόγραμμα Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης για παιδιά με Αυτισμό" στο ΚΔΑΠ με Σβουρένιο. Αν η ανάγκη των παιδιών μπορούσε να καλυφθεί από το σχολείο με το απαραίτητο προσωπικό και τις κατάλληλες υποδομές, τα παιδιά θα παρέμεναν στο σχολείο.

Τέλος, η πανδημία έγινε λόγος για κάποιους μαθητές μας να μην μπορούν να παρακολουθούν το σχολείο για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά το σχολικό έτος 2020-2021. Δεν τοποθετήθηκε Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό για να αναπληρώσει την ΕΒΠ που έλειπε με άδεια ειδικού σκοπού, με αποτέλεσμα τα παιδιά που δεν αυτοεξυπηρετούνταν σε βασικά ζητήματα (σίτιση, τουαλέτα κ.α.) να μην μπορούν να έρθουν στο σχολείο.

Η τηλεεκπαίδευση για τα παιδιά του Ειδικού Νηπιαγωγείου (έγινε προσπάθεια κατά τις 2 ημέρες που τα σχολεία ήταν κλειστά λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων) ήταν πάρα πολύ δύσκολη έως αδύνατη. Υπήρξαν αρκετές δυσκολίες σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό (κάποιοι γονείς δεν είχαν πρόσβαση σε ηλεκτρονική συσκευή ή στο διαδίκτυο, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν δικές τους συσκευές, μιας και στο σχολείο δεν υπάρχει κάμερα στον υπολογιστή και τα τάμπλετ δεν επαρκούν για όλο το προσωπικό). Το ωράριο ήταν δύσκολο για την ηλικία των

παιδιών (ήταν ώρα φαγητού ή ύπνου για πολλά παιδιά) και κάποιοι γονείς είχαν κι άλλα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας που έπρεπε να παρακολουθήσουν μαθήματα ταυτόχρονα. Πέρα από τις παραπάνω δυσκολίες, δεν υπήρχε η απαραίτητη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα τηλεεκπαίδευσης (η επιμόρφωση πραγματοποιήθηκε αργότερα και δεν ήταν προσαρμοσμένη στην ειδική αγωγή), δεν υπήρξε χρόνος για προετοιμασία και παραγωγή εξατομικευμένου και προσαρμοσμένου εξ αποστάσεως υλικού και τέλος, τα ίδια τα παιδιά δυσκολεύονταν να συγκεντρωθούν και να παραμείνουν μπροστά από την οθόνη.

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

(Αξιολόγηση: 4)

Στο νηπιαγωγείο, η ενίσχυση της αλληλεπίδρασης των παιδιών και η καλλιέργεια της συνεργασίας μεταξύ τους, είναι μέρος των βασικών αρχών που διέπουν το ΔΕΠΠΣ. Η κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών, η εκμάθηση κατάλληλων τρόπων προσέγγισης των συμμαθητών τους αλλά και το παιχνίδι μεταξύ τους είναι στόχοι που βρίσκονται στα εξατομικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης όλων των μαθητών. Πολλές φορές για τα νήπια, το πρώτο περιβάλλον στο οποίο έρχονται σε επαφή με άλλα παιδιά, είναι το Νηπιαγωγείο. Χρειάζονται, λοιπόν, χρόνο για να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους για να αλληλεπιδράσουν. Η δημιουργία κατάλληλου κλίματος από το προσωπικό ώστε να νιώσουν την ασφάλεια να το κάνουν, είναι απαραίτητη. Ευτυχώς το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου βοηθάει σε αυτή τη διαδικασία, με το παιχνίδι να έχει εξέχουσα θέση στο ημερήσιο πρόγραμμα. Πολλά παιδιά έχουν δυσκολία στην προσέγγιση των άλλων και για το λόγο αυτό το προσωπικό θα πρέπει να είναι εκεί να δείξει τον κατάλληλο τρόπο αλλά και να εξασφαλίσει ότι η αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών είναι ασφαλής για όλους.

Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 υπήρχαν αρκετές δυσκολίες λόγω της περιορισμένης φοίτησης των παιδιών, που κάθε φορά μετά από μακρόχρονη απουσία, έπρεπε να προσαρμοστούν εκ νέου στο σχολικό περιβάλλον και να προσπαθήσουν να εδραιώσουν σχέσεις με τους συμμαθητές τους κάθε φορά από την αρχή.

Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

(Αξιολόγηση: 4)

Πρωταρχικό μέλημα όλου του προσωπικού σε κάθε σχολείο θα πρέπει να είναι η δημιουργία κλίματος ασφάλειας, εμπιστοσύνης, αλληλοσεβασμού και ηρεμίας ώστε να ευνοείται η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών με το προσωπικό αλλά και των παιδιών μεταξύ τους. Οι σχέσεις μεταξύ του προσωπικού λειτουργούν ως παράδειγμα και για τον τρόπο που σχετίζονται οι μαθητές με τους άλλους.

Όλες οι παραπάνω προσπάθειες γίνονται παρ'όλη τη γενικευμένη αίσθηση υποτίμησης της δουλειάς των εκπαιδευτικών από την πολιτεία. Πιο συγκεκριμένα, η έλλειψη σεβασμού από το κράτος προς τους εκπαιδευτικούς εκδηλώνεται στο μισθό μας, στην κατάργηση της επιμόρφωσης με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα, στην εκφοβιστική νομοθεσία για την αξιολόγηση, αλλά και στον περιορισμό της επαγγελματικής και επιστημονικής μας αυτονομίας, όπως για παράδειγμα αυτή εκδηλώθηκε με την εισαγωγή των εργαστηρίων δεξιοτήτων, χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί η αύξηση γραφειοκρατικού ελέγχου και ο περιορισμός στη θεματολογία.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να δημιουργούν ασφαλείς σχέσεις οι εκπαιδευτικοί, είναι να νιώθουν οι ίδιοι καλά. Όταν οι συνθήκες εργασίας ή διαβίωσής τους δεν είναι καλές, είναι πιο δύσκολο να αφιερωθούν στις σχέσεις με τους συναδέλφους ή με τα παιδιά. Οι αναπληρωτές, που απαρτίζουν το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού, αναλαμβάνουν μέσα σε 3 μέρες υπηρεσία, καλούνται να βρουν σπίτι μακριά από τον τόπο τους για περιορισμένο διάστημα και βρίσκονται συνήθως μόνοι, μακριά από τους δικούς τους. Καλούνται να επιβιώσουν με έναν μικρό μισθό (που δεν επαρκεί για τα ακριβά ενοίκια και για να διατηρήσουν πολλές φορές 2 σπίτια), να διατηρήσουν

την ψυχική τους ηρεμία και να δώσουν το 100% και στη δουλειά τους, ενώ μπορεί να είναι μακριά από την οικογένειά τους. Με αυτά τα δεδομένα κάνουν το καλύτερο που μπορούν.

Σχέσεις σχολείου - οικογένειας

(Αξιολόγηση: 4)

Η συνεργασία του σχολείου με τους γονείς διευκολύνεται από τη σταθερή παρουσία εκπαιδευτικών σε ένα σχολείο, έτσι ώστε η σχέση εκπαιδευτικών-γονέων να μην ξεκινάει κάθε χρόνο από το μηδέν. Οι ελαστικές σχέσεις εργασίας των εκπαιδευτικών και η χρόνια αδιοριστία, συνεπάγονται υπερβολική κινητικότητα από σχολική μονάδα σε σχολική μονάδα και επηρεάζουν αρνητικά (αλλού λιγότερο κι αλλού περισσότερο) την ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων με τους γονείς.

Από την άλλη πλευρά, η οικονομική και επαγγελματική ασφάλεια και άνεση δίνουν τη δυνατότητα στους γονείς να ασχοληθούν σε βάθος και σταθερά με τη σχολική πορεία των παιδιών τους, γεγονός που διευκολύνει τη συνεργασία τους με το σχολείο, είτε ατομικά είτε μέσα από την ενίσχυση των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων. Στη χώρα μας, όμως, οι σχέσεις σχολείου οικογένειας δυσχεραίνονται καθοριστικά από την κοινωνική, οικονομική και πολιτική περιθωριοποίηση μεγάλου αριθμού γονέων μέσα από τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, τη διάλυση των εργασιακών σχέσεων, την απορρύθμιση των ωραρίων των εργαζομένων, την εκτεταμένη φτώχεια, την αύξηση των προβλημάτων ψυχικής υγείας, την ανεπάρκεια των μηχανισμών κοινωνικής πρόνοιας, την ιδιωτικοποίηση της ειδικής αγωγής, την αφυδάτωση των κρατικών μηχανισμών. Για τους γονείς αυτούς υπάρχουν πολύ πιο πιεστικές καθημερινές προτεραιότητες οι οποίες αφορούν στην καθημερινότητά τους και στην επιβίωσή τους.

Τέλος, οι γονείς μαθητών με δυσκολίες έχουν ανάγκη σημαντικής ενίσχυσης. Όμως, αποδέχονται συνήθως μοιρολατρικά την πραγματικότητα, αποφεύγοντας την αναμέτρηση μαζί της. Δεν θα έπρεπε να χρειάζεται να διεκδικήσουν την απαραίτητη υποστήριξη. Η δημιουργία και η δημόσια χρηματοδότηση μόνιμων αντισταθμιστικών δομών θα επηρέαζε σημαντικά τη δυνατότητα του σχολείου να συνεργαστεί μαζί τους και θα βελτίωνε τις συνθήκες ζωής τους.

Βέβαια σε όλα αυτά πρέπει να προστεθούν οι δυσκολίες που προέκυψαν από τα υγειονομικά πρωτόκολλα αντιμετώπισης του COVID-19: περιορισμός των φυσικών συναντήσεων και των επισκέψεων των γονέων στο σχολείο, τεχνολογικά και άλλα προβλήματα με τις εξ αποστάσεως συναντήσεις. Οι εκπαιδευτικοί, χωρίς ουσιαστική κρατική βοήθεια, με δικές τους πρωτοβουλίες και χρησιμοποιώντας δικά τους μέσα έδωσαν πολλές λύσεις στα σχετικά προβλήματα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2020-2021 υπήρξε προσπάθεια συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, που όμως λόγω υγειονομικών πρωτοκόλλων, λόγω έλλειψης προσωπικού και άλλων παραγόντων, κατά κύριο λόγο εξωτερικών, δεν ήταν στο επίπεδο που θα έπρεπε να είναι. Κάποιοι γονείς αντιμετώπιζαν οικονομικές δυσκολίες. Το σχολείο έκανε ό,τι μπορούσε ώστε να υποστηρίξει τους γονείς αλλά η έλλειψη βοήθειας από το κράτος ήταν εμφανής. Το σχολείο δεν μπόρεσε να καλύψει την ανάγκη των παιδιών για εργοθεραπεία, την εξατομικευμένη μετακίνηση μαθητή και τις οικονομικές δυσκολίες των γονέων.

Η συνεργασία είναι απαραίτητη, ιδιαίτερα στις ηλικίες των μαθητών του νηπιαγωγείου, μιας και σχολείο και οικογένεια είναι οι δύο θεσμοί που παίζουν τον σημαντικότερο ρόλο στη διαμόρφωση και στην υποστήριξη της ολόπλευρης ανάπτυξης των νηπίων. Χρειάζονται, λοιπόν, ευνοϊκές συνθήκες για να γίνεται ανεμπόδιστα.

Θετικά σημεία

- Μεγάλη παραγωγή υλικού από τους εκπαιδευτικούς, ειδικά με τις τεράστιες ελλείψεις που υπήρχαν.
- Προσωπική προσπάθεια των εκπαιδευτικών να είναι αντάξιοι του ρόλου τους

σε όλους τους τομείς, χωρίς κρατική υποστήριξη και πολλές φορές με το κράτος απέναντι.

- Προσπάθεια των εκπαιδευτικών και των γονέων για τηλεεκπαίδευση με δικά τους μέσα και αντίξοες συνθήκες.
- Συχνή επικοινωνία με τους γονείς για την πρόοδο των παιδιών και υποστήριξη στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

Σημεία προς βελτίωση

- Δημιουργία Οργανικών Θέσεων.
- Μονιμοποίηση των αναπληρωτών.
- Άμεση αναπλήρωση του προσωπικού που βρίσκεται σε άδεια.
- Βελτίωση υποδομών. Τουαλέτα και απαραίτητες αίθουσες.
- Παραγωγή και οργάνωση εξ αποστάσεως υλικού.
- Υλικοτεχνική υποστήριξη της τηλεεκπαίδευσης.
- Υποστήριξη της οικογένειας από το κράτος σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Διοικητική λειτουργία

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

(Αξιολόγηση: 4)

Η ηγεσία του σχολείου είναι μια πολύ υπεύθυνη θέση. Ο σχολικός ηγέτης επηρεάζει τις στάσεις, τα κίνητρα και τις ικανότητες του προσωπικού του σχολείου. Πρέπει να μπορεί να εμπνέει τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό του σχολείου να εξελιχθούν, να ευνοεί τη δημιουργία κλίματος αλληλοσεβασμού μέσα στο οποίο όλοι να μπορούν να εκφραστούν και να συνεργαστούν για κοινούς στόχους και οράματα για τη βελτίωση της σχολικής μονάδας. Έχει το ρόλο του διαμεσολαβητή στις συγκρούσεις μεταξύ συναδέλφων και θεωρείται υπεύθυνος και για την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν στην καθημερινότητα.

Τα παραπάνω έχουν μικρή έως ελάχιστη σχέση με το γραφειοκρατικό φόρτο εργασίας που αναγκάζονται να φέρουν εις πέρας. Οι Προϊστάμενοι/ες των ολιγοθέσεων σχολικών μονάδων, όπως το Ειδικό Νηπιαγωγείο Κω, καλούνται να ανταπεξέλθουν σε πάρα πολλούς τομείς. Τα τελευταία χρόνια ο φόρτος εργασίας έχει πολλαπλασιαστεί. Το διδακτικό ωράριο των νηπιαγωγών διευρύνθηκε κατά μία ώρα, η γραφειοκρατία έχει αυξηθεί δραματικά και οι απαιτήσεις τις οποίες καλούνται να ικανοποιήσουν οι Προϊσταμένες/οι των σχολείων πλέον ξεπερνούν κατά πολύ τις δυνατότητές τους. Όλα αυτά γίνονται χωρίς καμία εκπαίδευση, χωρίς οικονομικά ή άλλα κίνητρα, με την αίσθηση ότι η κυβέρνηση με την εκπαιδευτική πολιτική που επιβάλλει, βρίσκεται απέναντι κι όχι στο πλευρό των εκπαιδευτικών.

Την περσινή χρονιά τοποθετήθηκε στη θέση ευθύνης του Ειδικού Νηπιαγωγείου εκπαιδευτικός με ελάχιστη εμπειρία τόσο στον διδακτικό όσο και στον διοικητικό τομέα χωρίς καμία υποστήριξη και χωρίς καμία εκπαίδευση σχετικά με τα καθήκοντά της. Στα μέσα της χρονιάς υπήρξε αλλαγή στη θέση ευθύνης, κάτι που διατάραξε τις υπάρχουσες δυναμικές που είχαν έως τότε δημιουργηθεί μεταξύ του προσωπικού και των παιδιών κι έφερε αναστάτωση στο κλίμα του σχολείου.

Οι τελευταίες έρευνες σχετικά με τη σχολική ηγεσία, αναφέρουν ότι είναι πιο αποτελεσματική όταν υπάρχει

κατανομή της ευθύνης σε όλη τη σχολική μονάδα και η ηγεσία ασκείται συλλογικά. Όταν υπάρχει συλλογική ευθύνη και δεν συγκεντρώνονται όλες οι ευθύνες-εξουσίες σε ένα άτομο. Αυτό δεν μπορεί να γίνει όταν μέσα από διαδικασίες αξιολόγησης χωριζόμαστε από το υπουργείο σε αξιολογητές και αξιολογούμενους, σε ηγεσία και προσωπικό. Επίσης, δεν είναι πραγματοποιήσιμο όταν κάθε χρόνο το σχολείο στελεχώνεται από αναπληρωτές που φύγουν μετά το τέλος του διδακτικού έτους. Δεν μπορούν έτσι να χτιστούν σχέσεις μεταξύ του προσωπικού και δεν είναι εφικτό να υπάρξει συνέχεια ενός κοινού οράματος.

Τέλος, κρίνεται αναγκαία η μείωση του φόρτου εργασίας, η εξισορρόπηση μεταξύ διδακτικού ωραρίου και διοικητικού έργου ή η τοποθέτηση γραμματειακής υποστήριξης σε κάθε σχολείο. Η εκπαίδευση όλου του προσωπικού στην ηγεσία σχολικής μονάδας και σε θέματα διαπροσωπικών σχέσεων είναι πολύ σημαντική καθώς και η υποστήριξη κι όχι οι πολεμικές πρακτικές από το Υπουργείο Παιδείας. Με τα τωρινά δεδομένα ένας/μία εκπαιδευτικός σε θέση ευθύνης στο Ειδικό Νηπιαγωγείο καλείται να ασχοληθεί με τη διοίκηση και την οργάνωση της σχολικής μονάδας, την εποπτεία και την εξασφάλιση της ασφάλειας των μαθητών, την υποστήριξη των συναδέλφων και των μαθητών και ταυτόχρονα με τη διδασκαλία, τον σχεδιασμό της, την κατασκευή υλικού, την παρατήρηση και την αξιολόγηση των μαθητών, τη συνεργασία με τους γονείς και με την κοινότητα και τέλος να βρίσκει χρόνο και διάθεση να ασχοληθεί με καινοτόμα προγράμματα και τη βελτίωση της σχολικής μονάδας. Στο Ειδικό Νηπιαγωγείο Κω, που αποτελεί σχολικό κέντρο ΣΔΕΥ, καλείται η Προϊσταμένη να είναι και συντονίστρια ΣΔΕΥ, πρόεδρος ΕΔΥ αλλά και γραμματέας στις συναντήσεις.

Σχολείο και κοινότητα

(Αξιολόγηση: 4)

Η δικτύωση μεταξύ σχολείων θα μπορούσε να προσφέρει έναν χώρο δημόσιας συζήτησης, για την ανταλλαγή εκπαιδευτικών πρακτικών, πρακτικών επίλυσης κοινών προβλημάτων και διαδικασιών επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, την ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών καθώς και τη συντονισμένη δράση για την επίτευξη κοινών σκοπών. Η αποτελεσματικότητα μιας τέτοιας δικτύωσης εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες όπως η επάρκεια των οικονομικών πόρων, ο διαθέσιμος σχολικός χρόνος, η σταθερότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού και η παροχή κινήτρων που το κινητοποιούν.

Στο περιβάλλον του ελληνικού σχολείου που υποφέρει από τη χρόνια υποχρηματοδότηση, την άκαρπη και ατελέσφορη διαχείριση του σχολικού χρόνου που εξουθενώνει τους εκπαιδευτικούς, την αδιάκοπη μετακίνηση των εκπαιδευτικών από σχολείο σε σχολείο και την έλλειψη σταθερού και μόνιμου προσωπικού, η συγκρότηση σχολικών δικτύων αποτελεί δυσεπίλυτο πρόβλημα. Ταυτόχρονα η αύξηση του φόρτου εργασίας των διευθυντών, χωρίς την ύπαρξη γραμματειακής υποστήριξης περιορίζει τις δυνατότητες αποτελεσματικού συντονισμού διαφορετικών σχολικών μονάδων. Τα παραπάνω μειώνουν τη διαθεσιμότητα για τα επιπλέον και μάλλον σύνθετα καθήκοντα που συνεπάγεται η παραγωγή έργου στο πλαίσιο ενός δικτύου σχολείων.

Πρακτικά ζητήματα όπως η απόσταση μεταξύ του Ειδικού Νηπιαγωγείου και του κοντινότερου γενικού νηπιαγωγείου, η πανδημία που έφερε υγειονομικά πρωτόκολλα που απαγορεύουν τον συγχρωτισμό μεταξύ μαθητών από διαφορετικά τμήματα αλλά κυρίως η έλλειψη χρόνου για το συντονισμό προγραμμάτων συνεκπαίδευσης αποτέλεσαν εμπόδια στις σχέσεις του Ειδικού Νηπιαγωγείου με την κοινότητα.

Θετικά σημεία

- Ο διαρκής αγώνας για εξασφάλιση υλικού και εξοπλισμού στο σχολείο παρά τις τεράστιες ελλείψεις που υπήρχαν.
- η συνεχής προσπάθεια των εκπαιδευτικών και της Προϊσταμένης να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις παρά τα εμπόδια που θέτουν οι εκπαιδευτικές πολιτικές του ΥΠΑΙΘ.

Σημεία προς βελτίωση

- Εκπαίδευση του προσωπικού σε διοικητικά θέματα και επιμόρφωση στη διαχείριση διαπροσωπικών σχέσεων
- Η απαλοιφή της θεσμοθετημένης παρεμβασής στην εσωτερική ζωή των σχολείων από εξωτερικούς παράγοντες που την ετεροκαθορίζουν
- Ο διαχωρισμός των σχολείων στη βάση ποσοτικών διακρίσεων που οδηγούν στην κατηγοριοποίηση των σχολείων και τη δημιουργία επιλέξιμων/ανταγωνιστικών προφίλ για κάθε σχολική μονάδα
- Η άκαρπη και ατελέσφορη διαχείριση του σχολικού χρόνου που εξουθενώνει τους εκπαιδευτικούς.
- Η πρόσληψη διοικητικού προσωπικού για τη γραμματειακή υποστήριξη των σχολικών μονάδων
- Η μείωση ωραρίου, κι όταν δεν είναι δυνατή (μονοθέσια/ολιγοθέσια), να συνεπάγεται υπερωριακή αποζημίωση.
- Η απαλλαγή των εκπαιδευτικών από εξωδιδασκτικά καθήκοντα που δυσχεραίνουν το έργο τους και μειώνουν τον διαθέσιμο χρόνο που αφιερώνουν στις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών τους.
- Η αύξηση των μισθολογικών απολαβών των εκπαιδευτικών.

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

(Αξιολόγηση: 4)

Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις παράλληλα με την άσκηση των διδακτικών και λοιπών επαγγελματικών τους καθηκόντων δεν είναι ούτε εύκολη ούτε και ουσιαστική, από τη στιγμή που είναι σχεδόν αναγκαστική, αν όχι αποτέλεσμα σιωπηρών εκβιασμών. Πρέπει να αντικατασταθεί από προγράμματα επιμόρφωσης με άδεια για όλους τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και με θεματολογία εστιασμένη σε πραγματικές ανάγκες που επιλέγεται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Σχετικές προτάσεις έχουν κατατεθεί και από Παιδαγωγικά τμήματα.

Η κατάργηση της επιμόρφωσης με παράλληλη απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα μετράει ήδη περισσότερα από δέκα χρόνια. Η οικονομική πολιτική των μνημονίων οδήγησε στη διάλυση των διδασκαλείων. Τα διδασκαλεία, ωστόσο, έδιναν στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα επαγγελματικού και επιστημονικού αναστοχασμού. Τους επέτρεπαν να συνδεθούν ξανά με τις επιστημονικές πρακτικές και αναζητήσεις των σύγχρονων παιδαγωγικών λόγων. Η διετής απαλλαγή από τις καθημερινές επαγγελματικές τους υποχρεώσεις και η εμπλοκή στην επιστημονική τους θεώρηση αποτελούσε μια εξαιρετική ευκαιρία για τους εκπαιδευτικούς να επανεξετάσουν την εκπαιδευτική τους πρακτική, να την εμπλουτίσουν, να την τροποποιήσουν ή να την αναθεωρήσουν με νέες μεθόδους, στρατηγικές, προγράμματα, υλικά και τεχνολογία. Ήταν η αναγκαία επανασύνδεση με κάποια ευρύτερη αναζήτηση, ώστε να μην αφεθεί η διδακτική πράξη στη συνήθεια και τη

ρουτίνα.

Τη θέση των διδασκαλείων πήρε μια άναρχη αγορά μεταπτυχιακών σπουδών και επιμορφωτικών σεμιναρίων, όπου η φοίτηση γίνεται παράλληλα με την άσκηση του επαγγέλματος. Το σχήμα "πρωί δουλειά-απόγευμα σπουδές", πέρα από κάποιες εξαιρέσεις, επηρεάζει αρνητικά τόσο την ποιότητα των σπουδών, όσο και την ποιότητα της δουλειάς, ενώ αποκλείει από την επιμόρφωση τόσο την μεγάλη πλειονότητα των συναδέλφων με οικογενειακές και άλλες υποχρεώσεις, όσο και όλους όσους δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πληρώνουν τα δίδακτρα που απαιτούν τα πανεπιστήμια, από τον ισχνότατο μισθό τους. Αυτό βέβαια δεν εμποδίζει την ανάπτυξη της σχετικής αγοράς, αφού η προσφυγή σε αυτήν απαιτείται από την πρόσφατη νομοθεσία τόσο για την πρόσληψη όσο και για τη συμμετοχή σε διαδικασίες επιλογής στελεχών.

Για να αποκατασταθεί το δικαίωμα όλων των ενδιαφερόμενων συναδέλφων στην επιμόρφωση, θα πρέπει η συμμετοχή στις σχετικές δράσεις να απαλλαγεί τόσο από την υποχρέωση καταβολής διδάκτρων όσο και από την υποχρέωση παράλληλης εργασίας.

Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 το υπουργείο Παιδείας που θα έπρεπε να είναι υπεύθυνο για τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν στηρίξε τους εκπαιδευτικούς με επιμορφώσεις. Η επιμόρφωση στην τηλεκπαίδευση άργησε πάρα πολύ και δεν ήταν ικανοποιητική. Το διάστημα από 1η Σεπτεμβρίου ως την έναρξη των μαθημάτων και το διάστημα από τη λήξη του διδακτικού έτους ως τις 30 Ιουνίου που έληξε η περσινή σχολική χρονιά δεν εκμεταλλεύτηκε για τη διενέργεια επιμορφώσεων, όπως προβλέπει η νομοθεσία. Αντίθετα, οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν για άλλη μια φορά να πραγματοποιήσουν επιμόρφωση εκτός εργασιακού ωραρίου εις βάρος των οικογενειακών τους υποχρεώσεων και του προσωπικού τους χρόνου.

Τέλος, για τις επιμορφώσεις δεν ζητείται η γνώμη των εκπαιδευτικών και δεν λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες της κάθε σχολικής μονάδας. Πιο συγκεκριμένα, σεμιναρία πρώτων βοηθειών, πρακτικές διαχείρισης μαθητών στην τάξη, μελέτες περίπτωσης, επιμόρφωση στις εξελίξεις στην παιδαγωγική επιστήμη αλλά και ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις του αναπηρικού κινήματος θα έπρεπε να είναι μέρος της υποχρεωτικής ετήσιας επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που στελεχώνουν το Ειδικό Νηπιαγωγείο Κ. Η εκπαίδευση του προσωπικού σε PECS, TEACCH, ABA, MAKATON κ.α. που αποτελούν απαραίτητα εργαλεία στην εκπαίδευση και επικοινωνία των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα έπρεπε να είναι μέρος του προγραμματισμού επιμόρφωσης του προσωπικού του σχολείου μας. Η εκπαίδευση στα παραπάνω εργαλεία, απαραίτητα για την καθημερινότητα στο σχολείο, γίνεται τώρα με πρωτοβουλία των εκπαιδευτικών, στον προσωπικό τους χρόνο κι έναντι αδρής αμοιβής.

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

(Αξιολόγηση: 4)

Οι διοικητικές, οργανωτικές και γραφειοκρατικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των σχολείων σε ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα είναι τόσο μεγάλες και αποδεικνύονται τόσο χρονοβόρες, που εύλογα δημιουργείται η πεποίθηση ότι θα ήταν σε κάθε περίπτωση πιο επωφελές για τους μαθητές των σχολείων αν ο ίδιος χρόνος αφιερωνόταν σε δράσεις και παρεμβάσεις που δεν θα εντάσσονταν σε επίσημα πλαίσια.

Ωστόσο, η έξοδος των μαθητών/τριών και η συνάντησή τους με άλλα πολιτισμικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά πλαίσια κινητοποιούν τις διεργασίες μάθησης και θα αποτελούσαν ευκαιρίες για παιδιά που προέρχονται από κοινωνικά και οικονομικά στρώματα με δυσκολίες πρόσβασης σε ταξίδια κλπ αν ήταν δωρεάν. Επίσης, είναι πολύ χρήσιμο οι εκπαιδευτικοί να συνομιλούμε με άλλους εκπαιδευτικούς και να ανταλλάσσουμε ιδέες. Τα σχολεία στην Ελλάδα θα πρέπει να αποκτήσουν την κατάλληλη υποδομή (πχ γραμματειακή υποστήριξη, τεχνικές υποδομές) για να στηρίξουν τέτοιες πρωτοβουλίες.

Η ενίσχυση της συμμετοχής των εκπαιδευτικών σε δράσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος απαιτεί την αποκατάσταση ενός σταθερού πλαισίου εργασίας στο σχολείο και τον τερματισμό μιας περιόδου συνεχών και αμφιλεγόμενων επιχειρήσεων αλλαγής του.

Θετικά σημεία

- Το προσωπικό προσπαθεί με ίδια μέσα να ακολουθεί τις εξελίξεις στον κλάδο του.

Σημεία προς βελτίωση

- Υποστήριξη της επιμόρφωσης από το κράτος. Δωρεάν επιμόρφωση με απαλλαγή από διδακτικά καθήκοντα.
- Συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην επιλογή θεμάτων προς επιμόρφωση
- Κίνητρα για επιπλέον επιμόρφωση κι όχι αποτέλεσμα εκβιασμών